

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 15.12.2009

Číslo: Ročník 19 (2009), Číslo 4

Sekce: Stalo se

Název článku: Pro vaši knihovnu je dobré jen to nejlepší

Zpravodajství z celostátního semináře Regionální funkce knihoven 2009

Autor: Sestavila Eva Semrádová

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=1097>

Pro vaši knihovnu je dobré jen to nejlepší

Zpravodajství z celostátního semináře Regionální funkce knihoven 2009

Sestavila Eva Semrádová

Aktuální stav knihovnického servisu pro obsluhované knihovny, kooperace knihoven, legislativa, nové priority, nové technologie - o tom všem se hovořilo na celostátním semináři "Regionální funkce knihoven". Seminář se konal ve dnech 16. - 17. 9. 2009 v Pardubicích a byl připraven pro knihovníky, kteří regionální služby nabízejí a vykonávají. Prezentace přednášek jsou dostupné na [www: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=02_Odb/RegFceSemin09.htm](http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=02_Odb/RegFceSemin09.htm)

Program semináře byl rozdělen do čtyř částí a v následujících odstavcích vám čtyři účastnice přednášek nabízejí zpravodajství k dané tematice a svůj pohled "na věc".

*K prvnímu tématu **Regionální funkce stejně, ale přece jinak** připravila zpravodajství Eva Semrádová z oddělení služeb knihovnám SVK HK.*

Tradiční zprávu o objemu regionálních služeb roku 2008 přednesla na semináři pí L. Zemánková z Národní knihovny Praha, porovnávala výsledky a systémy regionálních funkcí v jednotlivých krajích (o zkušenostech ze svých krajů pak referovaly zástupkyně Pardubického a Středočeského kraje) a hledala ve vývojových trendech odpovědi na otázky: Známe cíle svých krajských koncepcí knihovnictví? Co brání vzdělávání knihovníků? Co je základem dobré práce metodika? Co zmodernizovali kolegové v jiných krajích a co se jim neosvědčilo? Co očekáváme od elektronické metodiky? A jak pomohly regionální funkce zákazníkům čili obsluhovaným knihovnám? Nástin odpovědí je předložen veřejnosti v elektronické prezentaci na výše uvedené [www](http://www.nkp.cz) adrese, ale než se tam podíváme, zkusme si, jak si umíme odpovědět.

V rámci výměny nápadů zazněl na semináři příspěvek M. Šedé z Moravskoslezské vědecké knihovny v Ostravě s názvem Jak to vidí obsluhované knihovny. Představila výsledky **výzkumu spokojenosti knihovníků** severomoravského regionu s nabídkou regionálních služeb. K průzkumu zvolily metodičky formu anonymního elektronického dotazníku, ptaly se na spokojenost s jednotlivými službami, vyzvaly své zákazníky k vyjádření připomínek. Ve výsledku pak získaly od knihovníků velmi dobrý index spokojenosti, několik neobvyklých námětů k zamyšlení, ale také zjistily, že nemalé procento knihovníků nereaguje na e-mail nebo jim nelze e-mail doručit kvůli přeplněné schránce (ale i to je námět pro metodické působení).

A důležité momenty do budoucna? Regionální funkce jsou komplexní péčí o obsluhované knihovny, není možné se omezovat jen na 7 standardizovaných služeb. Mohou je využívat nejen obecní knihovny, ale i malé městské knihovny. **Knihovníci jsou zákazníci jako každý jiný** a je potřeba se starat, jak si zákazníci udržet. Mějte na paměti, že pro vaši knihovnu je dobré jen to nejlepší.

Vzdělávání, standardy a legislativa, tím vším se zabývalo druhé téma, které pro vás ve svých poznámkách zachytila Alena Součková z oddělení služeb knihovnám SVK HK.

O možnosti vzdělávání knihovníků pojednala Mgr. Z. Houšková z Národní knihovny ČR v příspěvku **Priority mimoškolního vzdělávání**. Velkou příležitost přináší projekt na vzdělávání pracovníků v kultuře "Zvýšení adaptability zaměstnanců podniků v profesních oborových a odvětvových sdruženích". Knihovny

zastupuje SKIP a knihovnám, které jsou jeho institucionálními členy a mají právní subjektivitu, je nabízeno šestnáct oblastí vzdělávání, včetně odborné knihovnické problematiky. V současné době jsou upřesňovány podmínky účasti.

Sekce SDRUK pro veřejné knihovny ve spolupráci s nově jmenovanou komisí soutěže Knihovna roku sestavila **radu pro inspiraci pro činnost malých knihoven**.

Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě představila připravovaný e-learningový knihovnický kurz: **Knihovnické minimum jako e-learningový kurz**. Po stránce technické to není jednoduchá práce. Od příštího roku bude kurz zpřístupněn jako jedna z moderních možností vzdělávání. Obsah bude rozdělen do deseti okruhů. Předpokládá se týdenní interval na absolvování jednoho okruhu. Kurz bude najednou otevřen přes webový portál pro třicet vzdálených uživatelů.

Dalšími příspěvky navázal PhDr. V. Richter (Národní knihovna ČR):

Úvod do diskuze k novelizaci standardu veřejných knihovnických a informačních služeb. K vyhodnocování standardů VKIS byla ustanovena pracovní skupina 31 osob z knihoven celé ČR. I nadále se bude pracovat s optimálními hodnotami ukazatelů, které mají být pro knihovny a jejich zřizovatele motivující, vycházet se bude i z údajů sledovaných ve statistických výkazech o knihovně.

V poznámkách **k aktuálním problémům autorského zákona** upozornil dr. Richter na nové licenční podmínky týkající se digitalizace a elektronického dodávání dokumentů.

PhDr. Z. Bartl, rovněž z Národní knihovny ČR, hovořil o spolupráci knihoven v Souboru národních autorit: **Úloha pověřených knihoven v projektu kooperativní tvorby a využívání národních autorit**. Soubor národních autorit obsahuje skoro půl milionu záznamů a je prostředkem pro katalogizaci, ověřování dat a digitalizaci. Z. Bartl vyzval k zapojení městských knihoven ve větších městech (nad 15 tis. obyvatel) k možnosti vzájemné kooperace.

*Téma třetí **Nové technologie a kooperace knihoven pomáhají plnit regionální funkce** obsahovalo novinky k programům VISK, Soubornému katalogu ČR a příspěvky k tématu regionální knihovnické systémy. Zkušenosti s užíváním regionálního systému Clavius REKS ve své práci pro nás zapsala Jaroslava Maršíková z Městské knihovny Trutnov. Její část příspěvku je zkrácena a zajímavou část týkající se výhod pro metodickou práci si můžete přečíst v elektronické verzi zpravodaje.*

Knihovna v Trutnově se od roku 2007 postupně připravovala na nasazení regionálního knihovního systému Clavius (REKS). Nejprve pro svoji knihovnu zakoupila SQL verzi systému Clavius. V roce 2008 získala grant ministerstva kultury a začala postupně připojovat neprofesionální knihovny svého regionu zjednodušenou variantou (tzn. přes webové rozhraní). V tomto roce bylo připojeno jedenáct knihoven a dalších jedenáct jich bylo připojeno v roce 2009.

A co to pro nás, pracovníky knihovny, znamenalo?

- Založit v systému program knihovny podle průvodce,
- nastavit WWW katalog pro jednotlivé knihovny,
- vytisknout čárové kódy - knihy i periodika používají shodnou řadu a metodik je musí vytisknout předem,
- připravit evidenční listy všech periodik, které knihovna odebírá,
- označit půjčené výměnné soubory.

To všechno pro nás bylo nové a museli jsme se to naučit. Pravdou je, že pracovníci firmy Lanis nám byli velkou oporou a pomohli jak radou, tak i pomocí dálkové správy programu.

Když toto všechno bylo hotové, začali jsme se zpracováním knihovních fondů v daných knihovnách. Samotné vkládání dokumentů je velmi jednoduché. Probíhá přes tzv. ISHARE (sdílená katalogizace). A pokud má kmenová knihovna daný dokument ve svém fondu, pak se jen vloží přírůstkové číslo knihy připojené knihovny. Pokud však dokument není ještě zpracován nebo jej velká knihovna nevlastní, pak musí knihovník tzv. malé knihovny zadat autora, název a rok vydání svazku - podle těchto údajů je záznam později zpracován v hlavní knihovně. V některých knihovnách bylo těchto neúplných záznamů hodně, protože jejich kmenový fond je hodně zastaralý a knihy, i když se třeba více než 30 let nečetly, nechtěli knihovníci vyřadit. To nám potom způsobilo nemalé problémy, ale i to jsme nakonec dokázali zvládnout, například pomocí souborného katalogu Caslin nebo jiných souborných databází. V každé této

malé knihovně jsme strávili nejméně týden. Na závěr jsme těmto knihovnám vytiskli aktuální přírůstkový seznam.

Další akcí bylo uložení odebíraných periodik. To již bylo podstatně rychlejší.

Nakonec přišlo vložení čtenářů - buď byli vloženi všichni již registrovaní čtenáři nebo byli vkládáni postupně, tak jak přicházeli do knihovny.

A to bylo vlastně všechno. Pro začátek to byla poměrně velká práce, ale určitě se vyplatila.

*Poslední čtvrté téma bylo plné webových stránek knihoven, webů pro děti, webu 2.0 a lákalo už svým názvem **Když je knihovna COOL**. O svůj pocit z těchto přednášek se s námi podělila Markéta Poživilová z Knihovny města Hradce Králové.*

Slovník cizích slov nám výraz "cool" překládá (kromě chladný, studený) jako: moderní, současný, v klidu a pohodě, in, mladistvý, módně a zároveň neformálně oblečen, učešán, poslouchající free hudební styly, atd. Ve slovníku, který vyšel letošního roku v Americe, lze nalézt neuvěřitelnou (leč vážně míněnou) hlášku. Být "cool" znamená být "obama"! A jak se s tím vším má vyrovnat knihovna? Možností má mnoho. Kolik knihovníků, tolik způsobů myšlení a tolik názorů, nápadů, jak být cool. Slovo je to moderní, mladistvé a oprávněně nás děsí. Tím, že chce knihovna být cool, dává tak trochu najevo, že je tu i pro mladé. Na tom není nic převratného. To byla přece vždycky. Vždycky chodili děti a studenti do knihovny. Nabídka toho, co by mohli dělat jiného, byla dost chabá. Tak četli. Ať jim bylo deset, patnáct, dvacet. Byli to špti, samotáři, introverti, zasmušilci. JENŽE - bývalí mladí knihomolové nám poněkud povyroستli a čtení při baterce pod peřinou se dnes už nenosí. Nechceme-li oprašovat regály plné knih v liduprázdné knihovně, musíme začít vést dialog a zlákat ty, kterých se ve skutečnosti a v koutečku svých duší bojíme. Ty, kteří se poflakují po ulicích v neuvěřitelných oděvních kreacích, milují černou barvu, nebo naopak hrají celou paletou barev od hlavy až po paty, v uších mají sluchátka, nad vším obrací oči v sloup, mluví tak trochu infantilně a obhrouble zároveň a významu jejich slangu rozumíme již jen mlhavě. Zaujmout takové typy je pro knihovnu nemalý a nelehký úkol. Mohla by být k dispozici 24 hodin denně, nabízet aktivní webové stránky, vypracovávat referáty, pořádat akce, nosit knihy domů, atd. Ale bojím se, že to stále bude málo. Bojím se, že budeme připravovat fajn akce, sedřeme se z kůže, a ona je za srdce stejně nechytne a skoro nikdo nepřijde. Že si budeme zklamaně říkat, že to bylo naposledy. Je krásné, že knihovna chce být "cool". Má to jen takový malinký, malinkatý háček. Aby byla "cool" knihovna, musíme být "cool" nejprve my knihovníci! A to nejsme, neumíme to. Měli bychom se to učit. Měli bychom pořádat kurzy sprejování, měli bychom se potetovat (stačí henou), měli bychom vyhlásit dny, kdy budeme půjčovat v extravagantních účesech. Knihovnou by měla občas zaznít etno hudba, mohli bychom se zkusit naučit mixovat techno, číst Dívku a Bravo. Řídit se heslem: **Jsem COOL, ať to znamená cokoliv!!! COOL je vyzkoušet si všechno na vlastní kůži!!!** Věřím, že teď už jsem vyděsila každého knihovníka a knihovnici široko daleko. Samozřejmě - nadneseno, zveličeno. Ale... zamysleme se, možná na tom trochu něco bude. A na závěr povzbuzení - snad na tom nejsme zase tak špatně.

Být COOL totiž také znamená být v POHODĚ!